

Fra Otto Laub til Christian Mynster. Ryslinge, 27. August 1845.

— — At Du ikke blot er lykkelig, som jo saa Mange ere, men ogsaa veed, at Du er det, derom vidne alle Dine Breve siden den glædelige Forandring i Valløby Præstegaard, og allermest dette sidste Brev. Det indeholdt desuden saa meget andet Interessant, navnlig Beretningen om Din Onkels Visitats i sine ældste Menigheder, at Du vel kan tænke, det har ikke blot glædet mig og Sanne men ogsaa hans gamle Ven i Frørup, fra hvem jeg i den Anledning maa sende Dig en faderlig Hilsen, Jeg for min egen Person har ikke blot kunnet føle disse Menigheders Glæde over at gjense den gamle Præst, men ogsaa levende hans ved at staa iblandt dem. Jeg har selv fornylig maattet sige en usigelig elsket Menighed Farvel, har mange Gange fornyet det ved ugentlige Besøg her, ja har endog følt, hvad det er at komme til den igjen og atter staa paa det gamle Sted og tale Guds Ord. Da nemlig Sanne for nogle Uger siden holdt sin [s. 132](#) Kirkegang, og jeg selv vilde indlede hende, prædikede jeg igjen i Ryslinge Kirke, og følte langt bedre end ved Afskedsprædikenen i Foraaret, at der er et Baand imellem den og mig, som ingen Skilsmisse kan sønderrive. — Men Du vilde vel allerhelst vide, hvorledes jeg finder mig hos mine nye Menigheder. En lang Tid vidste jeg det ikke; jeg var i Begyndelsen meget forsagt og misfornøjet, ikke med dem, jeg skulde arbejde for, — jeg fandt der en stor Høst, — men med mig selv. Mine Prædikener vare mig meget utilpas, skjøndt jeg mærkede, at man ikke blev kjed af dem. Jeg kan ikke Andet end af inderste Hjerte skjønne paa den Naade, der er bleven mig til Del derhenne. Det var en Skam, om jeg vilde tvivle paa, at mit Kald til Trolleborg var ovenfra; og dog har jeg tidt i Mismod ment, at jeg havde vovet mig ind i Noget, som var mig for stort. Jeg er vant til at tale frit, og kan ikke binde mig ret fast til det skrevne Ord; hvor jeg skal det, er jeg selv gjerne kold og uopbygget; men til at tale frit hører, at man veed sig i et saa fortroligt Forhold til Menigheden, at man ikke behøver ængsteligt at veje Ordene. Gud ske Lov, jeg kan nu staa og tale ganske fortroligt, endog i den større, svære Trolleborg Kirke, hvor dog Bondemenigheden er adskilt fra Prædikestolen, som staar over Alteret, foruden ved et stort Kor, endnu ved en Forskandsning af „Europæere“ (jeg blev langt hurtigere hjemme i den lille stygge, uhyggelige Krarup Kirke). Iblandt disse „Europæere“ har jeg fundet nogle af mine bedste Tilhørere, foruden Greven og Grevinden, som, naar de ere hjemme, aldrig forsømme Kirken (hun lurar endog, hvad der vel kunde forstyrre ved Andre end denne hjertelige Kone, ved Skriftetaler o.s.v.), — foruden dem f. Ex. to Forvaltere, [s. 133](#) af hvilke den ene udenfor Kirken ej blot gjerne indlader sig i Samtaler om Prædikener, men ogsaa om theologiske Materier (Arvesynd, Arvebrøde). En Tjenestepige, som hører til de Opvakte, Grevindens Sypige, hvem Grevinde Holstein [-Holsteinborg, Grev Reventlows Søster] tog med i Forsamlingerne, og som var meget forknyt, fordi Frits Boisen ikke blev kaldet (Du kjender jo den Historie) er ikke blot hver Søndag i Kirke paa Trolleborg, men følger ofte med til Krarup, fordi hun gjerne vil høre den Prædiken om igjen i den lille Bondekirke. Jeg har undertiden frygtet lidt for, at hun kunde tage Skade af den Opsigt, som det let volder paa et Sted, hvor hun er den eneste Opvakte og veed, at hun hedder „den hellige Pige“, men endnu tror jeg ikke, der er nogen Fare for hende. Selv den Lyst, som maaske spiller med ind, til ved denne Lejlighed at indlade sig personlig med mig, tror jeg endnu er uden Forfængelighed. At hun glæder mig, især med Hensyn til, at jeg paa en Maade har skullet fortrænge Boisen, kan Du tænke Dig; men endnu mere glæder mig et eller andet uforvarende Ord, f. Ex. af en gammel Smed, som kom for at dirke en Laas op, og ved den Lejlighed første Gang talte med mig: „Gid De ikke maa arbejde forgjæves hos os!“ — Efterhaanden som jeg er bleven lettere om Hjertet i Kirken, har jeg

mere faaet Hjerte til at glæde mig over det Gode, som venter mig udenfor: en dejlig Egn, prægtig Præstegaard, dejlig Have o.s.v. I Oktober haaber jeg at faa Sanne herhen, og saa at komme til Ro, efter for Alvor at have sagt Ryslinge Farvel. — Altsaa: Du har allerede faaet Tillæget indført; jeg arbejder saa smaat derpaa f. Ex. i Skolerne, og haaber, at det vil gaa uden synderlig Vanskelighed. Jeg holder særdeles meget af det. og [s. 134](#) foretrækker det, som Du, for Kjøbenhavns Konvents Prøvehefte. Angaaende dette havde jeg for nogle Uger siden Debatter med vor Ven Kolthoff, som besøgte mig fra Boslunde. Kort efter fik jeg en Lejlighed til at føje mine Bemærkninger, til en Konventsbetænkning herom, men benyttede den ikke dels af Mangel paa Tid, dels fordi jeg Intet havde at sige uden hvad jeg vidste, der allerede var sagt f. Ex. af Zeuthen, og dels endelig fordi jeg ved atter at gjennemlæse Prøveheftet fandt mig forsonet med en Del af det, som tidligere havde stødt mig. — At I har faaet Konventer i Gang, er glædeligt, og jeg venter mere Godt af Eders lille, end af de store sjællandske. Jeg har overhovedet ingen ret Sympathi for Tidsalderens Associationer en gros; maaske dog? men jeg vil først se. Af smaa Konventer, som spise og snakke, have vi, som hekjendt, en Del i Fyen; men vi tænke ogsaa paa saadanne, som skulde gjøre lidt Mere; jeg er indbudet til to saadanne, men har endnu ikke bestemt mig. At I tale sammen om Eders Prædikener, huer mig godt. Dit Thema over Lucas 18., om Tolderen, var fortræffeligt; jeg synes hele Prædikenen laa klart for mig i det Par Ord. Om Kierkegaards „Livets Stadier“ kan jeg Intet sige, da jeg kun har Løfte paa at faa dem tillaans. Overhovedet læser jeg Intet i denne Tid uden i gamle Bøger i enkelte ledige Øjeblikke. Desto mere rider jeg, hele 2—3 Mil, imellem Haagerup og Ryslinge. Men Papiret er fuldt, og jeg har neppe Plads til at hilse Din Stella og Olivia fra Store og Smaa her. Gud velsigne Eder! —

Din Otto.